„Radomer-Kieleer Leben" 9 (349) „Nale żytość pocztową uiszczono ryczałtem" VIII-טער יאהרגאנג פרייז 25 גראשן

ראדאמער-קעלצער לעבן

היינט 8 זייטן.

Radom, dnia 27 Lutego 1931 r.

ראדאם, פרייטאג י' אדר תרצ"א

Redakcja i Administracja
Radom, Szwarlikowska 20.

Oddział w Kielcach.

אנאנסען - פרייז:
אין מילימעטער שורה: פארן טעקסט 40 גר.
" " " אין " 60 "
" " " נאכ'ן " 25 "
די 1-טע און לעצטע זייט אומהאלטען
8 שפאלטען
אין טעקסט 4 "

Dr. J. TAUBENFELD
przeprowadził się
i przyjmuje
w chorobach wewnętrznych i dzieci
ul. MONIUSZKI 3
(Kościelna)

Dr. Med. SZ. HERTZ
Akuszerja i choroby kobiece.
DZIECI przyjmuje od godz. **1 — 3** pp.
RADOM, ul. RWAŃSKA 17 (19).

נאר 1 קאנצערט
היינט פרייטאג דעם 27 ה. י. 8.30 אווענד
— פונט פאר — אין טעאטער „רזומאיטאשטשי"
א — סימפאנישער קאנצערט
פון די וועלט-בעריהמטע קינסטלער
ברידער בארענבלאט
לאורעאטן פון דער בריסעלער קאנסערוואטאריום.
אין פראגראם: פערשידענע קלאסישע, ווי אויך יודישע קאמפאזיציעס.
פרייזען צוגענגליכע. — בילעטען צו בעקומען אין טיטין - סקלאד
טאמאנעק, לובלינער 43.

W Niedzielę dnia 1 marca r. b.
jako w pierwszą bolesną rocznicę śmierci
ukochanego i nigdy niezapomnianego
MĘŻA i OJCA b. p.
ADWOKATA
Hirsza RAKOCZA
odbędzie się o godzinie 12 odsłonięcie pomnika
oraz nabożeństwo żałobne
na które krewnych i przyjaciół zapraszają
Żona i dzieci.

מיר גראטולירען הערצליך אונזער חבר שלמה ראזענבערג
צו דער פארלאבונג פון זיין טאכטער העלע מיט ה'
שמאי שערמאן. דעם פערלאבטען פאר'ל ווינשען מיר א
גליקליכען צוזאמענלעבען און די עלטערן נחת און צופרידענהייט.
שניידער-צעך
ביים יוד. שער. פאגד. קלוב אין ראדאם.

א הארציגען מז"ט ווינשען מיר אונזער חבר און פריינד
שלמה ראזענבערג צו דער פארלאבונג פון זיין
טאכטער העלע מיט ה' שמאי שערמאן
גליק דעם יונגען פאר'ל און נחת די עלטערן.
שמואל היינשטאק מיט פרוי

אונזערע הערצליכסטע גליקווינשען דער פאמיליע בראנער
צו דער חתונה פון זייער טאכטער
אסתר מיט ה' שמעון הילבערסבערג
דעם יונגען פאר'ל א גליקליכע צוקונפט און אייביגע צופרידענהייט.
משה ריכטמאן מיט פרוי.

אכטונג! אכטונג!
זונטאג דעם 1-טען מערץ 4 נ. מ.
ווערט אין זאהל פון האנדווערקער-קלוב (וואל 59) פארקומען
א גראנדיעזע פורים-פארשטעלונג
פון דער „שול-קולט"-שולע
קומט מאסענווייז אויף דער פארשטעלונג פון דער איינציגער נאציאנאל-
וועלטליכער יודישער שולע אין ראדאם.
בילעטען צו 1 זל. שוין צו בעקומען אין קאנצעלאריע פון דער שולע
ווישאלדא 7 און אין טאג פון דער פארשטעלונג ביי דער קאסע.
דער איינקונפט איז בעשטימט אויף דער שול-ביבליאטעק.

Czystość — to zdrowie!
DLACZEGO
wszyscy oddają swoją **garderobę** do prania lub farbowania tylko do firmy
O. R. HEMPEL
firma egzystuje **1880** r.
farbiarnia parowa i pralnia chemiczna
FILJE: ul. Żeromskiego 1, ul. Żeromskiego 37 tel. 520
ul. Staromiejska 2, FABRYKA ul. Staromiejska 7 (d.5) **tel. 521?**
DLATEGO
że garderoba, uprana, lub ufarbowana w zakładach chemicznych **O. R. Hempel** wychodzi zawsze jak nowa.
Ceny przystępne **Robota solidna**

די ענדגילטיגע רעזאלוציע פון די גרעסטע גדולי הדור וועגען דעם ראדאמער רבנות.

הרב קעסטענבערג פערנעמט דעם כסא רבנות פון יאהר תרע״ד אין ראדאם כדת וכדין.

אויפ׳ן פערלאנג פון דער יודישער קהלה-פערוואלטונג" אין ראדאם און די בקשות פון קאמיטעט „רודף שלום״, וועלכער איז נעגרינדעט געווארען מיט א קורצע צייט צוריק, אויך לויט׳ן וואונש פון אדמורי״ם שליט״א און „אגודת הרבנים אין פוילען״, זענען מיר אהער געקומען, בכדי צו מאכען א ענדע צו די רייבונגען און מחלוקת, וועלכע דויערען שוין איינינע יאהר וועגען משרת רבנות אין ראדאם. קומענדיג אהער, האבען מיר געפונען, אז די מחלוקה האט רואינירט דאס גאנצע קהלה-לעבען און בשום אופן טארען מיר נישט איבערלאזען דעם זעלביגען צושטאנד אויך אויף ווייטער, דעריבער האבען מיר געפונען פאר נויטיג גרונדליך אדורכצושטודירען דעם ענין בכדי צו דערגיין דעם אמת און דורכצופיהרען א ענערגישע חקירת ודרישה, בכדי פעסטצושטעלען ווער ס׳איז דער פאקטישער שולדיגער אין דעם אלעם און צו האבען עפיס א גרונד די טענות פון די, וועלכע זענען געגען הרה״ג מו״ה יחיאל קעסטענבערג יחי׳ אב״ד דפה וועגען רבנות? צוליעב דעם ציעל האבען מיר פערעפענטליכט א ספעציעלען אויפרוף צו דער יודישער בעפעלקערונג און מיר האבען אויסגעפאדערט די געגנער פון רב שי׳, זיך צו שטעלען פאר אונז און פארלייגען זייערע פרעטענזיעס. דער אויפרוף איז פערשפרייט געווארען אין דער שטאדט, אז אלע בני-העיר זאלען דערפון וויסען. דער רעזולטאט דערפון איז געווען, דאס פאר אונז זענען געקומען יחידים אלס געגנער פון רב, דאגעגען איז צו אונז געקומען א ריעזיגע צאהל יודען פון די היעגע שטאדט און פיעל דעלעגאציעס פון אלע שיכטען פון דער בעפעלקערונג אין נאמען פון דער איבערוויגענדער מעהרהייט (רוב מנין ובנין) פון דער יודישער קהלה, אויסדריקענדיג זייער פערלאנג, דאס מיר זאלען ארויסגעבען אונזער החלטה, אז דאס כסא הרבנות געהער נאר דעם דערמאנטען היגען רב שיחי׳ און קיינער טאר זיך נישט וואגען אויף דעם צו פרעטענדירען. אויך האבען זיי אונז בייגעלייגט דאס כתב-הרבנות פון רב שיחי׳, וועלכער איז בעשטימט געווארען נאך אין יאהר תרע״ד לויט די דינים פון אונזער הייליגע תורה. זיי האבען ערקלערט, אז פון דער צייט וואס דער רב האט איבערגענומען דער כתב-הרבנות, צייכענט ער זיך אויס מיט גרויסע פעהיגקייטען און ערהאבענע מדות און פיהרט זיין אמט אויפ׳ן וועג פון תורה און יראה. אויסער דעם אלעם האט מען אונז פערציילט אונצעהליגע וואונדערליכע פאקטען, וואס דער רב האט זיך ממש מוסר-נפש געווען לטובת הכלל און פאר יחידים און. אז ער האט פיעל מענשען מציל געוועזען ממות לחיים.

נאכ׳ן גרונדליכען בעטראכטען דעם בעלויכטונג׳ס-מאטעריאל פון דעם אלעם, געפונען מיר פאר א חוב צו ערקלערען דעם אמת פאר דער עפענט-ליכקייט לויט אונזער פעסטער מיינונג, אז דער משרת הרבנות אין דער שטאדט ראדאם געהער נאר להרה״ג מו״ה יחיאל הלוי קעסטענבערג שליט״א, אזוי איז פעסטגעשטעלט ביי אונז ווי אויך ביי הרבה גדולי ישראל שליט״א.

דעריבער ליגט א חוב קדוש אויף אלע יודען פון דער שטאדט, מכבד צו זיין דעם רב אלס מרא-דאתרא און בפרט איהם חלילה נישט מצער צו זיין און נישט איהם זיין כנגד בענין הרבנות און דורך דעם שלום וועט די שטאדט זיין געבענשט, ואין כלי מחזיק ברכה לישראל אל שלום.

באעה״ח אור ליום ה׳ משפטים כ״ח שבט תרצ״א לפ״ק פה ראדום.

נאום יוסף בהרה״ק זצללה״ה מאמשינוב
נאום אלי׳ ליפשיץ חוב״ק גריצא

נאום יצחק צבי לעווינזאהן (אב״דק ע״ח)
כעת מתגורר באטוואצק.

נאום מנחם מענדל אלטער אבד״ק פאביאניץ
ונאום יצחק מאיר ברמ״א קאנאל
בועד הרבנים בווארשא.

ב״ה

אויפרוף

פון סאקאלאווער רבי׳ן הרב הגאון הצדיק ר׳ יצחק זעליג מארגענשטערן שליט״א

צו די יודישע קהלה-פערוואלטונג איז ראדאם.

אייער עקספרעס-בריף מיט די טעלעגראמע, וואס איהר האט אלארמירט מיט א פייערליכע שטימע כ׳זאל צו אייך קומען בעזייטיגען די קריג פון אמביציעס און צו לעשען דעם אש-זרה, וואס ברענט אין אייער שטאדט עטליכע יאהר, האט מיין פאמיליע פון מיר דאס ביז היינט בעהאלטען צוליב מיין קראנקהייט ל״ע, וואס דאקטוירים האבען מיר פערבאטען מיין שטוב צו פערלאזען, און זיי האבען געהערט פון מיר אין ווארשא, אז איך בין בערייט מיין לעבען איינצושטעלען און פליהען צו אייך אויפקשטעלען דעם דת אויף זיין געהעריג ארט און צו ברענגען אייער שטאדט אין ארדנונג.

שוין עטליכע יאהר, וואס די וינד פון אייער שטאדט דערגרייכען ביז׳ן הימעל, אויף דעם אומשולדיגען בלוט, וואס איז ביי אייך פערגאסען געווארען, דאס פערשוואכונג פון שם-שמים און דער כבוד-ישראל אין קהלות יעקב, וועלכעס בעלי-מחלוקת האבען פערשפרייט אין אייער שטאדט, דאס בלוט זידט נאך און קען זיך נישט בערוהיגען, איהר זאלט נישט מיינען, אז די דאזיגע בעלי-מחלוקת האבען נאר די שטאדט ראדאם בעפלעקט, מיט זייער שמוץ האבען זיי אויך פעראימרייניגט די גאנצע וועלט, זיי האבען צו-ריסען די זילבערנע קייט, זיי האבען אויך אויפגעבונדען די צוים פון עטיק און אלע יודישע קהלות.

שוין 3 יאהר שטייה איך און רוף: פערזינדיגט אייך נישט אין אייער רב, וויל זיין בלוט ווערט געמאהנט און דאס פערשעמונג וואס איהר האט געגען איהם געמאכט, ווער ווייסט מיט וואס איהר וועט דאס קענען פערווישען?

יעצט, אז איך האב זוכה געווען צו זעהן, אז דער אמת הויבט אהן ארויס-צודרינגען פון דער ערד זיינע שטראהלען, האב איך ביי מיר בעשטימט דורכאויס צו קומען צו אייך, אפילו זיך איינשטעלען בכדי די גאנצע וועלט

זאָל זעהען, אַז צוליב ן אויפהויבען דעם אמת דאַרפען די זקני העדה ודור־שיו זיך מתודה זיין, אַז אונזערע חענד האָבען דאָס בלוט נישט פערגאָסען און מיר זאָלען פערווישען די זינד פון שטאָדט. מיין פאמיליע האָט אָבער מיינע מלבושים פערשלאָסען און פערבאָטען, ער זאָל מיט מיר נישט פאָהרען.

דעריבער געפין איך זיך פערפליכטעט. כ'זאָל אייך איבערגעבען מיין מי־נונג בכתב:

ראַדאָמער יודען! איהר זאָלט וויסען, אַז איך בין פון די רבנים וואָס זאָגען, אַז הרה"ג המפואר ר' **יחיאל הלוי קעסטענבערג** שי' איז דער רב און אב"ד אין אייער שטאָדט און דאָס, וואָס מ'האָט איהם ביז היינט בעשמוצט איז דאָס אומווירדיגע בלבולים און די אַלע וואָס האָבען איהם פער־שעמט דאַרפען זיך ריינוואַשען און איהם מפייס זיין. קיין שום רב אין דער וועלט טאָהר אפילו נישט אין זינען האָבען קיין מחשבה-זרה צו קומען אין זיין שטאָדט אריין משיג-גבול זיין, די יודישע בעפעלקערונג אין ראַדאָם, יעצט ווי אויך נאָך די נייע וואַהלען וואָס וועלען פאָרקומען, דאַרפען פערפעסטיגען זיין רבנות שטוהל אויך געזעצליך לויט די הערשענדע געזעצען, אומקערען איהם צוריק זיין כבוד און די קוועלען פון זיין פרנסה. דער רב וועט אויך נישט זיין אין דעם מאָמענט איינגעשפאַרט און וועט אייך מוחל זיין, דערפאַר וועט השי"ת שיקען אייך זיין פרידען, איהר וועט זעהן זיינע הילף און וועט זיין זאַט. אויף דעם פסק פון די רבנים קען מען מיין אונטערשריפט שטעלען און דעם בריעף ערלויב איך צו פערעפענטליכען.

הק' יצחק זעליג מסאצק

האבד"ק סאקלוב.

דורך דער ראַדיאַ-אַנטענע...

העברעאיש דורך דער ראַדיאָ-אַנ־טענע האָט מען אין פוילען ביז איצט נישט געהערט. נישט איינמאָל, האָט מען פלעגען דעם אויפמערקזאָם געמאַכט אָבער ליידער, אָהן ערפאָלג.

היינט איז עס א געשעהענער פאקט, פון וועלכען מען דאַרף ארויסדרונגען, אז מיר געהען פאָראויס. עס קומט א דערנעהנטערונג פון איינעם צום צווי־טען, מען דערנעהנטערט זיך צו אונז. שטעלט אייך פאָר, אַז א איד נאָך א גאנצער וואָך ארבייט, מיט אלערליי דאגות פון טאָג-טעגליכען לעבען, זעצט זיך במנוחה נעבען טיש, שטעלט פאר זיך א פיל פ'ס-הילכער און ווערט ערשטוינט פון דעם, וואָס ער הערט... א העברעאישע רעדע... וועגען ארץ־ישראל... ער ווערט ממש איבערראַשט.

דער פוילישער ראַדיאָ, גיט פאר זיינע צוהערער א העברעאישע רעדע, גע־האַלטען דורך דעם דירעקטאָר פון קרן היסוד אין ירושלים, דיכטער לייב יפה... עס וואָלט זיך נישט געוואָלט גלויבען, אָבער עס איז דאָך אזוי. ער רעדט...

* * *

„מביא אני דרישת שלום מארץ ישראל"... ווי שעהן איז דאָס געווען ארויסגעזאָגט דורכ'ן דיכטער אין דער אלט-נייער-העברעאישער שפראַך... ווי בעראַשט זענען מיר געוואָרען ווען מיר האָבען געהערט אָט די ריינע טענער פון דער שעהן-קלינגענדער ארץ־ישראל-שפראַך...

מיר שטעלען אָן די אויערען און... מיר הערען וועגען דעם עמק יזרעאל, וועגען תל-אביב „העיר היהודית בעולם" און וועגען די „הלוצים שבונים את הארץ"...

די ראַדיא-כוואַליעס טראָגען איבער דער וועלט דאָס וואָרט, וועגען אונזער אויפבוי-ארבייט, פון די עטער-כוואַל־יעס שווימט ארויס דער מעכטיגער רוף צום אייראָפעישען פאָלק וועגען ווייטערען קאַמף פאר דער רעאליזאציע פון ציוניזם... די וועלט ווערט געוואויער וועגען אונזער מסירת-נפש'דיגער אר־בייט און וועגען איהרע פרוכטען, וועלכע געהערען צו דער געגענוואַרט און ריינע ווירקליכקייט.

* * *

און ווען איך האָב געהערט דעם סוף פון לייב יפה'ס רעפעראט: „ארץ ישראל קוראת — עם ישראל שלוב לקרוב ולרחוק" האָב איך איינגעהאַל־טען דעם אָטעם, אפשר וועט ער נאָך רעדען, צו אונז און אונזער שפראַך. אָבער ליידער... ער האָט געענדיגט...

עס איז מיר געוואָרען אונהיימליך ווען אנשטאט צו הערען העברעאיש האָב איך געמוזט הערען דאָס, וואָס דער ספיקער פון דער ראַדיאָ-סטאציע, וועט מיר זאָגען אין א פרעמדע פאר מיר שפראַך...

און איך האָב געקלערט. מען דאַרף שאַפען אין ארץ ישראל א ראַדיאָ־סטאַציע. כדי מיר אידען אין גלות זאָלען כאָטש קענען הערען די טענער פון דער לעבעדיגער שפראַך, וועלכע האָט אזוי פיעל. פאר אונז און פאר אנדערע געשאַפען... כדי מיר זאָלען, אויך נישט זייענדיג דאָרט, מיט זיי, די „דאָרטיגע", לעבען צוזאמען. די בעסטע פראָפאגאנדע פאר ארץ ישראל.

ראַדאָם. **פ פישמאַן.**

Biuro Prośb i Podań

p. f. „PROLITEX"

RADOM, WAŁOWA 5, oficyna 1-sze piętro.

ZAŁATWIA:

Sprawy paszportowe
Mieszkaniowe
Wszelkie Tłomaczenie
i inne.

Redaguje Podania:

Do Władz Sądowych
Skarbowych
Administracyjnych
i Wojskowych.

Windykacje należności w całej Polsce.

Informacje o zdolności kredytowej

Przepisywanie na maszynach.

Biuro czynne: od godz. 9-ej rano do 7-ej wieczór.

טאג-בוך

פון א ראַדאָמער זעלבסטמערדער

די גאַנצע קאַמער האָט מיר פלוצלינג אויסגעזעהן ווי א פוסטער, ליידיגער פינסטערער גרוב. איך האָב מיר געריסען ביי די אויגען און זיך אַליין גע־פרעגט: צי בין איך בלינד געוואָרן, פאַר וואָס זעה איך נישט קיינעם? אפילו הערען האָב איך אויפגעהערט. אַזוי צעמישט בין איך געוואָרען. איך האָב זיך אַליין געפרעגט פאַר וואָס ביטער

איך אזויז איך האָב דאָך שוין אַליין אויסגעקוקט דעם טוידט. איידער אזאַ הינטיש און אומגליקליך לעבען. אָבער אַזוי איז שוין דער כח פון לעבען. מען וויל שטאַרבען, אָבער ווען מ'זעהט דעם מלאך-המות, דערפיהלט מען דעם שוידער און די גרויליכקייט פון טוידט. אויסער דעם האָבען מיך געפייניגט אונ־מענשליכע יסורים צוליב דעם, וואָס

איך האָב נישט געוויסט פאַר וואָס מ'נעהט מיך שיסען. איך בין קיין פער־ברעכער נישט בעגאַנגען. כ'האָב נישט קיינעם געטוהן קיין שלעכטס, פער־קעהרט, איך האָב זיך דאָך נאָך אָנ־גענומען די קשיודע פון בע'עולה'טע מענשען ביי וועמען מ'האָט געוואָלט צונעמען זייער לעצט ביסאַל פערמעגען. צי דערפאַר קומט מיר „סטיענקאַ" וואָס איך האָב פראָטעסטירט געגען די באָל־שעוויקעס, וואָס זענען געקומען אין דער וואָהנונג פון מיין בעל-הבית'טע און ארויסגענומען פון די אויפגעבראָ־כענע חענד דאָס ביסעל גאָלד און זילבער, וואָס איז דאָרט געלעגען בע־

האַלטען? מיר האָט וועה געטוהן נאָך מעהר, וואָס יענע בערויבטע מענשען האָבען חושד געווען מיין טאָכטער די משעקאַ-אַגענטקע, אַז זי זאָל האָבען גע'מסר'ט און אויסגעגעבען פאַר די באָלשעוויקעס דאָס בעהעלטניש. איך האָב זיך פשוט געריסען די האָר פון קאָפּ און מיינע אַלע גלידער האָבען געשריגען איין גרויס געשריי: געוואַלד, וואָס פאַר א מערדערליכע וועלט איז דאָס! מיינע איידעלע בעלי-בתים, די אייגענטימער פון יענער וואָהנונג, וואו איך האָב געוואָהנט האָט מען רואינירט, צובראָכען, מ'האָט צוגענומען זייער פערמעגענס און זיי בדיל הדל געמאַכט, און טאַמער איז דאָס נאָך וועניג, האָט

מ'גרייט זיך צום קאמף.

ענדליך, דאס מאהל בעשטעטיגען זיך שוין יא די קלאנגען און אונזערע אלטע קהלה-ראטען און פערוואלטונגען ווערען פונאנדערגעלאזט.

שטעהען מיר אלזא פאר א קאמף א אידעאישען קאמף אויף דער יודישער גאס און ווי ס'איז זיך צו ריכטען, וועט דער קאמף זיין דאס מאל א העפטיגער.

זיבען יאהר איז שוין, זייט די יעצטיגע אנפיהרער פון די קהלות שטעהען ביים רודער און די ברייטע פאלקס-מאסען. האבען ווילענדיג-נישט-ווילענדיג געמוזט מסכים זיין צו זייער טאקטיק. און דאס אונטערליגט דאך נישט קיין שום ספק, אז די פארטיי-פערהעלטענישען אויף דער יודישער גאס האבען זיך אין משך פון די זיבען יאהר געענדערט און שטארק געענדערט. דעריבער מעהר וועט זיך דער פארשטעהענדער וואהל קאמף צופלאקערען אין דאן ערשט, וועט זיך אויסקריסטאליזירען די מיינונג פון רוב אויף דער יודישער גאס.

מיר ווילן יעצט נים אנהייבן אויף בעגאנגענע פעהלערען מצד די אנפיהרענדע פערזאנען אין אונזער קהלה. דאך איינס איז אפיסעל ניטש ריכטיג. מחמת נאך זייער ערשטער קאדענץ, האבען זיי זעלבסט געדארפט די קהלה-בענקלעך פערלאזען און דערוויסען זיך דעם דעת-הקהל. אבער ווי געזאגט, אזוי איז עס נישט געשעהן, און וועלען מיר דעריבער יעצט מיט מעהר אינטערעס אפווארפען דעם רעזולטאט און זיך דערוויסען דעם אמת ן דעת-הקהל.

ס'איז נישט אויסגעפלאפן קיין שום סיורפריזען אין דער הינזיכט. וואהלען זענען געהיימע, און יעדע געהיימע זאך קען אונז איבערראשען.

• • •

די יודישע גאס גרייט זיך צום קאמף.

די פאליטיקער — אודאי און אודאין

מען קלערט, מען טראכט, מען האנדעלט שוין אונטער און דער עיקר מען השבונט שוין אפילו אויך. קאנצעפציעס ווערען געשאפן און פערשוואונדען אויך שנעל. אבער געדענקט איין זאך מאכט נישט חלוקה אהן בעל-הבית...

דער בעל-הבית, דאסמאהל ביז מען וועהלט אויס די אנפיהרער איז דאס פאלק. בעהיט וועט מען פון פערשידענע ריכטונגען צוזאגען הרים-ונבעות דעם וועהלער: מען וועט איהר פרובען איבערצייגען... צי וועט עס אבער העלפען?

דאס וועלען מיר זעהן.

פארלויפיג האט דאס ווארט זיין מאיעסטעט דער וועהלער און Vox populi — Vox dei.

מ. ווארשאווסקי

און די ליעבע...

וויפיעל גליק און אומגליק האט דאס ווארט ליבע שוין פערשאפט די וועלט, וויפיעל פאר-פעלקער און פאר-לעך ווינשען די ליבע דאס אייביגע לעבען און וויפיעל זענען פערהאן אזעלכע, וואס שעלטען איהר מיט ביטערע קללות, נאך וואס זי אינגאנצען בעשאפען געווארען.

מען בענשט און מען שעלט אבער ליבע בלייבט ליעבע און די וועלט קאן פארט נישט לעבען אהן דעם. ליעבע אין לעבען, לעבען אין ליעבע, אזוי פסק'ענען אלע, איידער זיי האבען זיך אנגעבריהט. אהן ליבע האלט אונזער יוגענד איז נישט כדאי צו לעבען. די דאזיגע מיינונג האט בעזונדערס אונטערגעהאלטען דאס ראדאמער מיידעל שרה וויינבערג פון דער מאלא גאס. צוליב דעם וואס זי האט זיך ענטוישט אין איהר ליבע צו איהר געוועזענעם התן האט זי בעשלאסען צו געזעגנען זיך מיט'ן לעבען. איהר בעשלוס האט זי אויף אנ'אמת אויסגעפיהרט דורך אויסטרינקען א פלעשעלע עסיג-עסענץ. די יונגע זעלבסטמערדערין האט מען איבערגעפיהרט אין יודישען שפיטאל אבער זי האט שוין מעהר נישט בעקומען דאס בעוואוסטזיין און נישט לאנג דערנאך געשטארבען.

איי די ליעבע...

קאמוניסטישער פראצעס אין ראדאם.

צוויי ראדאמער יונגעלייט בעקומען צו 6 יאהר שהערע תפיסה.

אין היגען קרייז-געריכט איז די טעג פארגעקומען א קאמוניסטישער פראצעס געגען פאלגענדע פיער יונגעלייט: ראובן ביינישׂ פרידמאן, צדוק קופערבערג, שמחה פשיטיצקי און מאריאן ווייזער.

דער בעשולדיגונג - אקט בעשווערט אלע אנגעקלאגטע אין אויספיהרען קאמוניסטישע טהעטיגקייט. צדוק קופערבערג איז בעשולדיגט געווארען, אז אין ליפיעץ 1930 האט אים די פאליציי פערהאלטען ארויסגעהענדיג פון אנ'אויטאבוס און געפונען ביי איהם קאמוניסטישע ביבולע. די רעוויזיע, וואס איז דערנאך פארגעקומען ביי איהם אין דער איינבינדעריי אויף זשערזמסקי 24 — האט ענטדעקט, אז דארט האט מען אויף אזא מין קאפער-מאשין אבגעזעצט אין א גרויסע צאהל קאמוניסטישע ליטעראטור.

די איבריגע, איסער פשיטיצקי, זענען אויך בעלאסטעט געווארען פון א שווערען בעשולדיגונג'ס-מאטעריאל. אין פראצעס זענען ארויסגעטרעטען בערך 50 עדות. בשעת ס'איז פערהערט געווארען דער אסיסטענט פון תפיסה גאיעווסקי, האט דער בעשולדיגטער ווייזער געווארפען איהם פאר די פיס א טיכעלע פערטארבט אויף רויט מיט א אויסגעשריי, אז דער עדות האט איהם געשלאגען אין תפיסה.

פערטיידיגט האבען די אדוואקאטען

מען מיך נאך ארעסטירט און פאר גארנישט אומשולדיגערהייט געהט מען מיך' איצט פיהרען צו דער עקזעקוציע. פאר וואס? פאר וועמ? צי דען איז שוין די וועלט אזוי טיעף געזונקען, אז ס'געפינט זיך נישט אפילו א ברעקעל גערעכטיגקייט?

איך האב נישט לאנג געקענט אריינטראכטען אין זיך. באלד האט מען געהערט א ווילדען אויסגעשריי פון איינעם פון די טשעקיסטען, ווייזט אויס דער עלטסטער, אז מיר זאלען וואס שנעלער ארויסמארשירען פון קאמער. פון שרעק און בהלה בין איך געגאנגען און געפאלען. כ'האב קיינעם נישט געזעהן. די אויגען זענען געווען אפען, זעהענדיג, אבער געזעהן האב איך קיינעם נישט. איך האב אנגעטאפט די ליגענדע ארעסטאנטען אויף די גארעס, זיי ארומגעכאפט, געקושט און זיך געזעגנט מיט זיי, נישט זעהענדיג מיט וועמען. איך האב נישט געקענט א ווארט פון מויל ארויסברענגען. ביים געזעגנען זיך האב איך בלויז געפיהלט ווי ביי יעדען ווארט ארויסרעדען פאלען מיר ארויס די צייהן פון מויל. אזוי געציטערט האב איך. פון גרויס צומישונג און שרעק בין איך ארויסגעפאלען אויף די, וואס זענען מיט מיר מיטגעגאנגען צו דער עקזעקוציע. ערשט פיניעלע האט מך אייפגעוועקט. ווען איך האב איהם ארומגענומען קושען, האט ער אויסגערופען:

— וואס טהוט איהר ה' ש.? איך בין דאך פיניעלע ראדאמער, איך געה דאך אויך צו דער עקזעקוציע, וואס קושט איהר מיך? איהר ברויכט מיך מיט די צייהן בייסען. איך, איך, איך בין שולדיג אין אייער יעצטיגען ביטערען גורל. —

ווען איך האב מיך ארויסגעריסען פון מיינע פיינליכע געדאנקען האב איך זיך דערזעהן שוין אין דרויסען שטעהענדיג. דער הימעל האט שוין עטוואס-געגראהט. איך האב זיך דערזעהן מיט נאך פינף ארעסטאנטען. אונז אלע האט מען געפיהרט ווייט, ווייט אויף א פעלד ארויס. דער גאנצער ארום איז געווען שטיל. אפילו אונזערע טריט האבען אבגעקלינגען געהיימניספול. מיר זענען אזוי געגאנגען א 10 מינוט. ענדליך זענען מיר צוגעקומען צו דער „סטיענקא”, אבער דא איז געשעהן עפעס אזוינס פון וואס איך בין נאך מעהר איבערראשט געווארען מעהר פון דעם טוידט.

ס'איז געשעהן אזעלכעס, צוליב וואס איך בין גערעטעט געווארען. מ'האט מיך אוועקגעגנב'עט פון דער עקזעקוציע. און ווער זענען נאך געווען די, וואס האבען מיך מציל געווען?

אז איך וועל אייך, ליבער פרייגד רעדאקטאר, דערציילען ווייטער, וועט איהר אליין זעהן, אז איך האב זיך ווירקליך געהאט פאר וואס צו איבערראשען.

אלזא האט זאך א ביסעל געדולד און הערט ווייטער.

(פארזעצונג קומט.)

אַרענשטיין, בערענסאָהן, עהרליך פון ווארשא, און אדוו. ביאַלסקי פון ראַדאָם.

אויפ'ן צווייטען טאָג פון דער געריכטס-פערהאַנדלונג האָט דאָס געריכט אַרויסגעטראָגען א אורטייל, לויט וועלכע צדוק קוטערבערג און מאַריאַן ווייזער זענען פערמשפּט געוואָרן יעדער צו 6 יאָהר שווערע תפיסה און פרידמאַן אויף 4 יאָהר. אין מאָמענט, ווען ס'איז אויסגעליינט געוואָרן דער פּסק האָבען די ערשטע צוויי פער'משפּט'ע אויסגעשריגען אויף דער בעשולדיגונגס-געשריי: „זאָל לעבען די רעוואָלוציע".

דער פאָרזיצענדער האָט בעפוילען זיי צו בעזייטיגען פון זיצונג'ס-זאַהל און דערנאָך פאָרגעליינט דעם ווייטערדיגען המשך פון אורטייל, וועלכער האָט דעם בעשולדיגטען שמחה פּיטיצקי פרייגעשפּראָכען, ווייל ווען די געריכט'ס-פערהאַנדלונג האָט נישט פעסטגעשטעלט קיין פאַקטישע בעווייזען וועגען זיין שולד.

צוויי קאַפּעליעס אויף איין חתונה.

דאָס איז געווען שוין איינמאָל געשפּילט, אַז איין פידל איז אויך צו־ענג געוואָרן.

ראַדאָם מיט אָסטראָווצע האָבען זיך משדך געווען. ס'איז נישט קיין מעשה, נאָר אַזוי איז טאַקע געווען, ס'הייסט אַז דער האָט געגעבען דעם חתן און יענער די כלה, אָדער פערקעהרט. ס'איז נישט וויכטיג ווער און ווי אַזוי, נאָר אַז די אָסטראָווצער מחותנים זענען געקומען און מ'האָט בעדאַרפט בעשטעלען מוזיק אויף דער חתונה האָט זיך געמאָלדען איינער א ראַדאָמער כלי־זמר און ערקלערט, אַז ער מיט זיין קאַפּעלע זענען די איינציגע „קינצלער" אויף אויפצושפּילען חתן-כלה. האָבען די מחותנים בעשטאַנען און דער כלי־זמר, וועמענס נאָמען מיר זענען ניט ראוי אָנצורופען, האָט געגעבען א משכון א פינגערל אַלס גאַראַנטיע, אַז דער עסק איז געמאַכט אין, אַז איה"ש קומט ער בעשטימט מיט זיין קאַפּעלע, אפילו ווען מ'זאָל איהם ערגיץ אַנדערע בעגילטען.

ווען דער „קינצלער" איז אוועק און די ראַדאָמער מחותנים האָבען זיך דערוויסט פון משא ומתן, האָבען זיי ערקלערט די אָסטראָווצער מחותנים, אַז אין הלכות מוזיק האָבען זיי, די ראַדאָמער, צו זאָגען, ס'הייסט, אַז זיי בעשטעהען נישט, ווארום, אַז שוין יאָ א חתונה זאָל עס זיין מיט מוזיק, אַז ס'זאָל הייסען געשפּיעלט, נישט געגרימפּעלט... די אָסטראָווצער מחותנים האָבען זיך ענטשולדיגט און מודה געווען, אַז זיי האָבען טאַקע נישט קיין ידיעה אין דער „קונסט" פון נגינה און ערקלערט, אַז זייער טריהערדיגער מקח איז א מקח טעות און, אַז זי גיבען כח הרשאה די ראַדאָמער מחותנים צו טוהן וואָס זיי געפעלט. האָט מען טאַקי געשיקט תיכף רופען די צווייטע קאַפעלע מיט'ן בעקאַנטען מוזיקער וויינשטאָק בראש. ס'איז געוואָרן בעשטימט מיט'ן הסכם מצד החתן ומצד הכלה, אַז נאָר ווינשטאָק קאָן און וועט משמח זיין אויף דער חתונה.

דער ערשטער „קינצלער" ווערווישטעדיג זיך, אַז ס'איז פאָרגעקומען א שינוי, האָט גע'טענה'ט, אַז ער האָט מקדש געווען די חתונה מיט'ן פינגערל און דעריבער וועט ער גיט צולאָזען א צווייטען שפּילן. ס'האָט נישט געהאָלפען קיין טענות און קיין בשורות און די קאַפּעליע נומער איינס האָט זיך געהאַלטען ביי דאָס איהרע, אַז מקח בלייבט מקח און זי וועט אויף קיין קאָמפּראָמיסען נישט געהן. די מחותנים האָט שוין דאָס גוט פערדראָסען און ווי האָבען זיך געהייסען קומען די קאַפּעליע פון ווינשטאָק'ן. דער ערשטער „קינצלער" האָט זיך אָבער חנע'נ אָפּגעשראָקען פאַר די מחותנים און ביינאַכט ווען די חתונה האָט זיך קיים געשטעלט האָט ער געבראַנגט בייהעלפער, שוין נישט קיין מוזיקאַנטען מיט פידלען, נאָר צימבלען און מ'האָט אָנגעהויבען צימבלען די צווייטע קאַפּעליע, אַז ס'איז געוואָרן א מוזיק פון פערשיידענע קולות און ילולות. דערביי איז צובראָכען געוואָרן די פידעל פון דעם מוזיקער ווינשטאָק, וועלכע האָט געהאַט דעם ווערטה פון עטליכע הונדערט זלאָטעס.

די מחותנים האָבען זיך געבעטען רחמים ביים ראַדאָמער „קינצלער", אַז זיי זענען איהם שוין מוחל און זיי וועלען בעסער אָוועקשטעלען א גראַמאָפאָהן, אָבער יענער האָט גע'טענה'ט, אַז וויבאַלד דער כח פון א קידושי'ן פינגערל איז אַזוי גרויס, אַז עס קאָן פערבינדען מאַן און ווייב אויף אימער און עוויג, קאָן זיין משכון-פינגערל על כל פנים כאָטש האָבען א כח אויף איין נאַכט. מיט'ן כח פון דאָזיגען קל-וחומר האָט די קאַפּעליע נומער ראשון אָנגעקלאַפּט א מזמור ביז טאָג און א מצוה-טענצל, און קאַפּעליע נומער צוויי איז אוועק אין קאָמיסאַריאַט מעלדען ווי מ'האָט זיי, אייגענע כלי-זמרים, אָבגעשפּיעלט א וואַלס.

די דאָזיגע געשיכטע האָט די טעג פּאַסירט אין ראַדאָם אויף א חתונה, וועט נאָך גאַנץ מעגליך געפינען איהר אָבקלאַנג אין געריכט.

לינת-הצדק אָרדענט איין א דאַנסינג און א פּורים-אַקציע.

היינטיגען שבת-צו-נאַכטס אָרדענט איין די פּאָפּולערע היגע אינסטיטוציע „לינת-הצדק" א דאַנסינג אין די צוקערניע פון ה' פּשיביטניעווסקי. ...

די צווייטע וואָך, אין די טעג פון פּורים, פיהרט „לינת-הצדק" אַדורך א געלד-זאַמלונג. פון ביידע אַקציעס ערוואַרט די אינסטיטוציע א באַשפּרעכענדע הכנסה. כדי דערמיט צו קענען דעקען כאָטש א טייל פון איהרע טאָגטעגליכע אויסגאַבען.

ס'איז שוין יעדען ראַדאָמער איד גענוג און גוט בעקאַנט די אויפגאַבען פון אַזא אינסטיטוציע. גענוג צו זאָגען אַז „לינת הצדק" ערטיילט צו יעדער צייט און אין יעדען מאָמענט ... מעדיצינישע הילף פאַר אָרימע ... און מוועט אַליין פערשטעהן, אַז אַלע אַקציעס, וואָס אַזאַ געזעלשאַפט נעמט אונטער מיט'ן צוועק צו דערהאַלטען מיט בערשטאַרקטע-פינאַנסיעלע מיטלען איהר ווייטערדיגע עגזיסטענץ — אַז זיי פאַרדינען באמת אונטערשטיצט צו ווערען מיט די ברייטסטע האַנד.

ס'איז דעריבער א חוב אויף דער יוגענד און אויף אַלע די, וואָס בעזוכען מעהר ווייניגער צוקערניעס, אַז זיי זאָלען ווי געהעריג אונטערשטיצען דעם דאַנסינג און א בעזונדערע חוב ליגט אויף די בעלי-בתישע הייזער זיך אָבצורופען מיט דער וואַרימסטער אונטערשטיצינג אין די פּורים-טעג לטובת דער באמת נוצליכער אינסטיטוציע.

* * *

לויט'ן בעשלוס פון דער פערוואַלטונג איז צוקאָאָפּטירט געוואָרן אַלס פערוו. מיטגלידער דער ה' מינצבערג.

לעצטע זיצונג פון קהלה-ראַט.

ווי מיר הערען ווערט דער קהלה-ראַט צונויפגערופען אויף א זיצונג דעם קומענדיגען זונטאָג צוליב דעם וואָס שוין בקרוב קומען פאָר וואַהלען פון דער נייער קהלה, איז העכסט וואַהרשיינליך, אַז די יעצטיגע זיצונג איז שוין די לעצטע.

פון האַנדווערקער-קלוב.

זונטאָג דעם 22-טען ד. ח. איז פאָרגעקומען די יערליכע אַלגעמיינע פערזאַמלונג פון בעקער-צעך, ביי דער אַנוועזענהייט פון דעם סטאַראָסטווע-פאָרשטעהער ה. אַסעסאָר פּיערזשכאַלסקי.

דער סטאַרשע ה' א. האָך האָט אָנגעגעבען דעם בעריכט פאַר'ן לעצטען יאָהר. דעם קאַסע-בעריכט,—דער סעקרעטאַר סטראָוומשינסקי. די פערזאַמעלטע האָבען איינשטימיג בעשטעטיגט די בעריכטען.

ס'זענען פאָרגעקומען וואַהלען פון די פערוואַלטונג, דער רעזולטאַט איז פאָלגענדער: סטאַרשע ה' א. האָך, פאָדסטאַרשעס: ה' פּלינאַרסקי און אשר בירענבוים. אין די פערוואַלטונג: חיים לערמאַן, יצחק עהרליכמאַן, אברהם פרידמאַן, מאָטיל וויינגאַרט. פערטרעטער: יאָועל פרידמאַן, ברוך זיידמאַן.

◎◎◎◎

— די — שענסטע

טאַפּעטען

צו זעהר ביליגע פּרייזען קען מען נור בעקומען

אין דער לאַנג-יעהריגער פירמע

ש. שטיינמאַן

ראַדאָם, לובלינער 21.

ס'איז שוין בעשטימט געוואָרען אַ וואַהל=קאָמיסיע צו די נייע וואהלען פון דער ראדאָמער יודישער קהלה.

ווי מיר האָבען שוין מיטגעטיילט, האָט דאָס מיניסטעריום פאַר אמונות און רעליגיעזע ענינים בעשטימט וואַהלען פאַר די יודישע קהלות אויפ'ן 27 מאַי ה. י.

אין צוזאַמענהאַנג מיט די פעראָרדענטע וואַהלען, וואָס זענען אויך חל אויף דער ראָדאָמער יודישער קהלה, איז שוין אין ראדאָם, ווי מיר הערען, געשאַפען געוואָרען א וואהל-קאָמיסיע. אין צוזאַמענשטעל פון דער קאָמיסיע געהען אריין פאָלגענדע פערזאָנען:

בנימין האָכמאַן, ירחמיאל גוטמאַן, לייביש מענדעל זילבערשטיין, מאָטעל זעלצער, אבאַ האָך. די דאָזיגע ה"ה זענען פערטרעטען אין דער וואַהל-קאָמיסיע פון דער קהלה-פערוואַלטונג. פון צד אַנדערע אָרגאַניזאַציעס און אינסטיטוציעס זענען רעפּרעזענטירט פאָלגענדע ה"ה: ליאָן בעקערמאַן, דיר. יעקב קאָפּאָי, משה אליעזר בערגער, חיים אהרן ווייגאַכט, אברהם פעריל, אלי' טענענבוים, משה אָסטראָוויעצקי, איתמר גארפינקעל, חיים קעניגסבערג, חיים יוסף ראָטבלאַט, משה איטשע חאַרוויטש. אלס פערטרעטער: פּלטי גאָלדפאַרב, אברהם ברעסלער, חיים גאָלדבערג, חנוך ראָזענבוים, לייזער ראָזענבוים.

די נאָהנטסטע טעג טרעט שוין צו די וואַהל-קאָמיסיע צו דער אַרבייט. זי וועט בקרוב אָנהאַלטען זיצונגען מיט'ן צוועק צו אָרגאַניזירען די טעכנישע וואַהל-פּראָצעדור, וואָס איז פערבונדען מיט רעאַליזירען די נייע וואַהלען.

עס קורסירען קלאַנגען אין שטאָדט, אז ה' יאָסיל קעניגסבערג זאָל זיך האָבען משתדל געווען אין וואַרשאַ, דאָס מ'זאָל בעשטימען אין ראַדאָם אַ וואַהל - קאָמיסיע אין זיין פערזאָהן, דערצו זאָל איהם האָבען מיטגעהאָלפען זיין קרוב דעפּוטאַט מינצבערג. ε

זונטאָג דעם 1 מערץ ה. י. 8 אָוועגד קומט פאָר אין „ראָזמאַיטאָשטשי"

א טרויער = אקאדעמיע

צו דער 11-ער יאָהרצייט פון יודישען העלד יוסף תרומפּלדור

א רעפעראט פון מפּקד הראשי אהרן פּראָפּוס

——— אין פּראָגראַם: ———

דעקלאַמאַציעס, כאָר-געזאַנג און מוזיק פון יודישען אָרקעסטער.

דעם טיפסטען מיטגעפיהל דריקען מיר אויס אונזערע חברים

ישראל העלצמאַן און הערשעל באָרענשטיין

צוליב דעם טויט פון זייער פרוי און שוועסטער

לאה העלצמאן נ. ע.

המקום ינחם אותם בתוך שאר אבלי ציון וירושלים.

חברה „אהבת רעים" בראדום.

הננו משתתפים בצערו של חברנו א ל כ ס נ ד ר ק י ר ש ב ר ו י ן

סגן יושב-ראש הועד המרכזי של ההסתדרות „מ ס ד ה" בפולניה,

במות אליו א ב י ו

ר' אליהו קירשברוין נ. ע.

בעבודתו הציונית ימצא נחומים

הסתדרות הנער הציוני - הרביזיוני

„מסדה" בראדום.

דער יודישער בעקער - צעך אין ראדאָם

און די „ספּולסאַ" פון די מעכאנישע בעקערייען

דריקען אויס דעם טיפסטען מיטגעפיהל

דער פאמיליע פ ר י ד מ אַ ן (זשאבּיע 8)

צוליב'ן טויט פון זייער מוטער און שוויגער

ר ח ל נ. ע.

המקום ינחם אותם בתוך שאר אבלי ציון וירושלים.

טיעף ערשיטערט צוליב דעם טראגישען טויט פון אונזער ליבען קוזין

ירחמיאל פרידמאן

דריקען מיר אויס דעם טיפסטען מיטגעפיהל די גאַנצע פ אַ מ י ל י ע.

שמעון פישמאן עט פאַמיליע

פ א ר י ז.

Uwaga! Znana w Radomiu ze swej specjalności Uwaga!

prania firanek

Pralnia „EKONOMJA"

Żeromskiego 9.

zawiadamia Sz. Klijentelę, że najwyższy już czas zaopatrzyć się na nadchodzące święta wielkanocne w elegancko upraną i prasowaną na specjalnych ramach firankę

Cena znacznie zniżona!!!

Przyjmujemy również do prania chemicznego wszelkie jedwabie i wełny oraz plisowania, karbowania i dekatyzowania

systemem najnowszym

Kino dźwiękowe CORSO

Dziś i dni następnych

SYN BOGÓW

Kino dźwiękowe ODEON

Od 9 Lutego r. b.

JEDNA NOC (ewentualnie)

w rolach głównych: **Jenny Jugo, Jan Rieman**

Kino „Nowe Czary" Teatr

PANNA ELZA i KOBIETA i PAW

די פּאָפּולערע און איבעראל - אָנערקענטע

פאַרבּערט פאַרבּערייי און כעמישע פּראַלניע

J. ZÜCHNERA

נעמט אָן צו פאַרבּען און צו פּוצען אויף אַ כעמישען אופן

מענער און דאַמען - גאַרדעראָבּעס, ווי אויך גאַרניטורען

קאָסטיומען, פּאַלטענס, ק ל ײ ד ע ר, בלוזקעס,

און אַלערליי פוטערוואַרג.

דאָס אַלץ ווערט אויסגעפיהרט פּינקטליך, סאָליד און ביי צוגענגליכע פּרייזען.

די פירמע י. ציכנער, בעזיצט אַ פיליע אויף זשעראָמסקי 47 וואו עס ווערען אָנגענומען אַלעאַרט בעשטעלונגען פאַר דער דערמאָנטער פאַרבּעריי

——— און פּראַלניע. ———

J. ZÜCHNER, Radom.

Spacerowa 21

קעלצער אבטיילונג.

אנקעטע צווישען די ג. דאזארעס און פרנסים וועגען די קהלה=וואהלען אין קעלץ.

(ל. ר.) הגם עס איז נאך זעהר ווייט צום אמת׳ן וואהל סעזאן און עס איז דערווייל נאך אינגאנצען נישט בעוואוסט די טאקטיק פון די בעזונדערע גרופען, וועלכע האבען בדעת ארויסצושטעלען ליסטעס ביי די נעכסטע וואהלען צום קהלה-ראט, האבען דאך שוין היינטיגע האך אין קעלץ קורסירט פערשידענע קלאנגען וועגען „אבמאכען", „אינטערהאנדלונגען", „בלאקען" א. א. וו.

מיר האבען דעריבער בעשלאסען צו ווענדען זיך צו א טייל פון די בייאיצטיגע דאזארעס און פרנסים און אויסצוהערען זייערע מיינונגען אין פלענער בנוגע דער פראגע.

די ווייטער דערמאנטע ד׳אזארעס און פרנסים זענען געווען אזוי פריינדליך און ערלויבט, צו פערעפענטליכען זייערע ערקלערונגען אויף די שפאלטען פון „ראדאמער-קעלצער לעבען".

דער בעקאנטער קעלצער „מזרחי"-אנפיהרער, דאזאר

ה׳ א. ב. אייזענבערג

האט אויף די פראגען פון אונזער מיטארבייטער ערקלערט פאלגענדעס:

— איך וועל אייך בלויז ערקלערען די מיינונג פון דער מזרחי׳סטישער פראקציע. מיר האלטען, אז עס ברויך געשאפען ווערען א אלגעמיין ציוניסטישער בלאק, וועלכער זאל ארויסשטעלען בלויז ציוניסטיש-געשטימטע קאנדידאטען. קיין פערבינדונג מיט אנדערע גרופירונגען ברויכען מיר נישט זוכען. איך בין זיכער, אז אזא ליסטע וועט אנטרעפען אויף סימפאטיע פון גרעסטען טייל אידישע בעפעלקערונג אין קעלץ.

א גאנץ זאכליכען פארשלאג האט ארויסגעזאגט דער אנפיהרער פון דער אגודה׳שער פראקציע און קהלה-ראט

לאחניק ב. לעוו

— לויט מיין מיינונג — וואזט ה׳ לעוו — ברויכען אלע פאליטישע פארטייען זיך איצט פעראייניגען און ארויסשטעלען איין ליסטע. די טעטיגקייט פון דער לעצטער קהלה האט געוויזען, אז עס האבען זיך ווייניג געפראפען קאמפפען, וועלכע זענען שפעטער נישט גינסטיג לטובת ביידע צדדים, ערלעדיגט געוואָרען. איך האלט פאר שעדליך צו וואַרפען הנדלעך אויפן אדרעס פון געוויסע ווירטשאפליכע גרופען, וועלכע לאווירען נאר אין דער קהלה בלויז לטובת די ווירטשאפליכע אינטערעסען פון זייערע אינסטיטוציעס און פעראיינען.

אויב עס וועלט עונטשטאנען א בלאק פון די דערמאנטע פאליטישע פארטייען דאן האלטען די איבעריגע גרופען זיך געטראָקען ארויסצושטעלען בעזונדערע ליסטעס און, אזוי ארום איז מעגליך דורכצוקומען מיט וואהלען און ממילא פערמיידען דעם פוסטען וואהל-טאראַראַם, וועלכער רופט ארויס פיעל ביין בלוט צווישען איין טייל פון דער אידישער בעפעלקערונג געגען דער צווייטער און ברענגט צו גרויסע מאטעריעלע אויסגאבען.

דער פרעזעס פון האנדווערקער פעראיין, דאזאר

ה׳ י. גוטמאן

שטרעבט צו א פעראייניגונג פון אלע נאציאנאלע גרופען, דערונטער אויך פון האנדווערקער-פעראיין, וועלכער בעשטעהט הויפטזעכליך פון נאציאנאלע עלעמענטען. די דאזיגע ליסטע קאן האפען אויף 80 פראצענט שטימען.

א רייהע ווייטערדיגע מיינונגען קומען די צווייטע וואך.

אידישע קונסט אויף דער קיעלצער ביהנע.

נאטיצען.

איגטערעסאנטע צוויי אווענדען פון העברעאיש-אידישען קונסטליכען ווארט, האבען מיר היינטיגע וואך געהאט אין קיעלץ. נישט קיין אפטע ערשיינונג אין דעם שטארק וואכענדיגען לעבען פון אונזער שטאדט און איך האב דעריבער חשק געהאט עס אנצורופען: א יום-טוב. האט אבער דערין געשטערט א טייל פון די זעהר געעהרטע און זעהר געשעצטע קיעלצער אידישע געזעלשאפט, וועלכע האט נישט בעוויליגט, אדער אפשר נישט געוואוסט, ווי אזוי אבצושאצען אזעלכע אמת׳ע יום-טוב אווענדען.

יא, נישט בעוויליגט, אדער אפשר נים געוואוסט... לייערער!...

* * *

די איין און איינציגע דיהמפולע אידישע קולטור-אינסטיטוציע אין קיעלץ די העברעישע מינער גימנאזיע, האט אונז מזכה געווען מיט א העברעאיש-אידישען אווענד, איינגעארדענט דורך איהרע שילער.

די גימנאזיע פארשטעלונגען זענען נישט קיין נייעס. שוין איינציגע מאהל איז געגעבען געוואָרען דער אידישער געזעלשאפט אין קיעלץ דאס געלעגענהייט, איבערצוצייגען זיך וועגען דעם הויכען ניוואָ אין דעם ערציהערישען געביעט פון דער דאזיגער שולע. דאס מאהל אבער איז די פארשטעלונג איבערגעשטיגען אלע ערווארטונגען אין דער גרעסטער מאס איז דאס צו פערדאנקען דעם בעקאנטען לייטער פון די העברעאישע לימודים, ה׳ פראם. גרויבארד, וועלכער האט גלענצענד רעזשיסירט אלע נומערען פון דער פארשטעלונג.

געעפענט דעם אווענד האט דאס ליעד „הכניסיני" פון ביאליק, געזונגען דורכ׳ן שילער רייזמאן (7-קלאס). וועלכער ווייזט ארויס פעהיגקייטען צו געזאנג.

דאן ווערט אויסגעפיהרט די ביבלישע מיסטעריע „איוב" אין דריי אקטען די הויפט-ראלען אין „איוב", זענען פערטיילט צווישען די שילער וואלפשטאט, גרינבערג, אסטאוויטש, גוטמאן א. א. דאס בילד האלט די גאנצע צייט דעם עולם אין דער גרעסטער שפאנונג. פון דער ביהנע קלינגט לויטער דאס העברעאישע ענטוישונגס ווארט פון דעם גאט-געשטראפטען איוב און, עס הערען זיך די צארטע, אינהאלט׳ס-רייכע טרייסט-ווערטער פון איוב׳ס קלוגע פריינד.

אין בילד איז געמאכט געוואָרען א קליינער פעהלער. אויב פון אנהויב ווערט געוויזען די געשטאלט פון שטן, וועלכער קומט מיט זיינע טענות און ברענגט די שטראף און דעם נסיון, — האט ביים פינאל געבריכט געוויזען ווערען די שפעטערדיגע קאפיטולאציע און אהנמאכט פון שטן, וועלכער ליידט א דורכפאל אין זיין מיסיע. אזא סצענע (הגם אין איוב איז זי נישט פערהאן בולט) וואלט, צוליב איהר דראמאטישער רייכקייט, געוואָרט א עפעקטפולען איינדרוק.

מיט׳ן אויספיהרען א פראגמענט פון פרץ „גאלדענע קייט" (אסטראוויטש און רייזמאן) ווערט געענדיגט דער ערשטער טייל פון דער פארשטעלונג.

נאך די פויזע ווערען געזונגען דורכ׳ן גוט איינשטודירטען גימנאזיע-כאר, איינציגע העברעאישע ליעדער און דאן ווערט אויסגעפיהרט א סצענע פון מענדעלי׳ס „מסעות בנימין השלישי". די ראל פון בנימין שפיעלט אויסגעצייכנעט דער שילער צוקער, וועלכער רופט ארויס פיעל הומאר און געלעכטער מיט זיינע דאן-קישאט׳ס איינפאלען. בנימין איז א גרויסער אידישער בעל-בטחון און ער איז איבערצייגט, אז מיט דער הילף פון זיינע „גאונישע" איינפאלען, וועט ער בלויז במקלו ובתרמילו דערגרייכען אויף יענע זייט סמבטיון צו די רויטע יודעלעך...

מיט׳ן בילד „דאקטוירים" פון שלום עליכם. גוט אויסגעפיהרט דורך די שילער גוטמאן און זילבערבערג, האט זיך די אינטערעסאנטע פארשטעלונג געענדיגט.

בכלל האט דער אווענד געמאכט אויף דעם פובליקום דעם איינדרוק און עס איז געוואונשען, אז די לייטונג פון דער גימנאזיע זאל זיך בעמיהען וואס אפטער איינצוארדנען אזעלכע פארשטעלונגען.

* * *

איז געקומען קיין קיעלץ איינע פון די בעסטע הבימה-קינסטלערינס. חיל׳ע גראבער און דא געוויזען וואונדער ס׳זענען געקומען איהר הערען אמת א קליינער עולם אבער אלע גוטע מבינים און אמת׳ע טעאטער ליעבהאבער. עס איז געקומען די גאנצע ציוניסטישע משפחה פון קיעלץ. די שטענדעריקגעזעלשאפט איז געבליבען אין דער היים.

זייט אויפריכטיג. קעלצער קונסט-ליעבהאבער, און זאגט: האט איהר אזעלכעס שוין געזעהען?

האבען אייך חיה׳לע גראבער׳ס חסידישע לידער, מיט זייער עקסטאז און ברען, נישט געמאכט פערגעסען אין אלעם ארומיגען און איהר האט אייך פלוצלינג דערפיהלט אין א אנדערע העכערע גייסטיגע וועלט?

האט אייך חיה׳לע גראבער נישט געוויזען מיט איהר קונסט דאס העכסטע פון אונזערע השגות?

פערטראכט אייך און זייט מודה. עס איז איבעריג צו חקר׳ענען זיך מעשה רעצענזיעט אין די בעזונדערע נומערען אלץ איז דאך געווען פון דעם בעסטען פון דער ריינע גאלד-פרובע.

נאך נישט געווען אין קיעלץ אזא אווענד, האבען עס די אנפיהרערינס פון „ווינא", די פרויען ערליך, קייזער, אלטער און פיינגאלד פערשטאנען און נאך דער פארשטעלונג איינגעארדענט א הערליכען באנקעט לכבוד די קינסטלערין און איהר מאן, דעם בעוואוסטען שרייבער חל. גראסמאן.

עולם איז געווען שיכור פון תת-פעלות.

ל. ר—ל

די שטאדט-גאזאווניע

— פערקויפט —

הורט און דעטייל

פרעפארירטע סמאלע — קארבאלינעאום

און קאקס

צו בעדייטענד ביליגע פרייזען

— פיהרט אויס —

גאז-אינסטאלאציעס

וואננע אייוועלעך

קיכלעך צו קאכען

אייוועלעך צו ווארימען

— בעשטעלונגען נעמט-אן —

GAZOWNIA MIEJSKA

MŁODZIANÓW, Tel. 134 skrz. p. 28

זאל די עפענטליכקייט וויסען

וואס צוויי שוועסטערן קאנען. פר׳ גאלדע פרידמאן (וואלאווא) מיט איהר שוועסטער פייגע גיטעל (סטארא-קראקאווסקא) תבואה-סוחר׳עס האבען מיך בעפאלען ביי מיר אין שטוב, מיך געשלאגען און צעקלאפעשעט, אויסגעהאקט ביי מיר פיער שויבען, אריינגעווארפען שטיינער און מיין גאנץ וואהנונג רואינירט אהן א פאר וואס. דער גאנצער ענין איז איבערגעגעבען אין געריכט.

חנה אבראמאוויטש פאדוואלנע 3

P R Z E T A R G

Gazownia Miejska w Radomiu sprzeda w drodze

p r z e t a r g u

80 ton smoły preparowanej,

8 ton carbolineum.

5 ton benzolu surowego.

Oferty należy składać w biurze Gazowni Miejskiej Młodzianów, ulica Gazowa w zalakowanych kopertach z napisem „Oferta na smołę".

Gazownia zastrzega sobie wybór oferenta

Z a r z ą d

Gazowni Miejskiej.

MAGISTRAT m. RADOMIA
Wydział administracyjny
Nr. 449|Adm.
dnia 29 stycznia 1931 r.

OBWIESZCZENIE

w sprawie numeracji domów i mieszkań

Na mocy Rozporządzenia Pana Wojewody Kieleckiego z dnia 31 grudnia 1930 r. na zasadzie par. 27 pkt. 8 Rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 16 października 1930 roku o meldunkach i księgach ludności (Dz. U. R. P. Nr. 83 poz. 653) Tymczasowy Zarząd miasta Radomia, zarządza co następuje:

1) Wszyscy właściciele domów w Radomiu lub ich zastępcy obowiązani są w terminie **do końca lutego 1931 roku** umieścić na swych domach w miejscu widocznem przy głównem wejściu do nieruchomości od strony zewnętrznej **tabliczkę lub latarnię orjentacyjną z numerem domu,** wyznaczonym przez Zarząd miasta i utrzymywać ten numer w stanie czytelnym.

2) Numer winien być wypisany na metalowej biało pomalowanej tabliczce, wymiaru 15 x 20 cm., kolorem czarnym, cyframi arabskiemi wzdłuż dłuższego boku tablicy i mieć wysokość 10 cm.

3) Właściciele domów, położonych w dzielnicy śródmiejskiej objętej ulicami: Podjazdowej, Traugutta do Narutowicza, Narutowicza do Starokrakowskiej, Starokrakowską do Wałowej, Wałową do Montwiła Mireckiego, Mireckiego do Wernera, Wernera do Jacka Malczewskiego, Jacka Malczewskiego do Kozienieckiej, Kozieniecką do 1-go Maja, 1-go Maja do Żeromskiego, Żeromskiego do Czachowskiego, Czachowskiego do Podjazdowej tudzież na tych ulicach oraz na ulicach: Żeromskiego, Słowackiego, Malczewskiego i Mlecznej do zielonej, obowiązani są zamiast tabliczek o których wyżej mowa, umieścić **latarnie trójkątne**, których dwie zewnętrzne ściany winne posiadać szyby ze szkła białego z wymalowanemi na nich czarnemi numerami.

Uwaga: Wzór latarni i tabliczki jest wywieszony przy głównem wejściu do Ratusza (Rynek 1).

4) Właściciele domów lub ich zastępcy obowiązeni są w terminie **do 15 lutego 1931 r. ponumerować wszystkie mieszkania** o ile jest ich więcej, niż cztery w danym domu i właściwy numer umieścić nad głównem wejściem do mieszkania. Numeracja mieszkań winna być prowadzona w cyfrach arabskich, winna rozpoczynać się od mieszkań położonych na parterze i przechodzić stopniowo na wyższe piętra. Nad **głównem wejściem** do pewnej grupy mieszkań winny być umieszczone wszystkie numery tych mieszkań, do których wejście prowadzi.

Numery te winny być koloru czarnego i mają być umieszczone na metalowej, biało pomalowanej owalnej tabliczce wymiaru 4 x 6 cm.

Uwaga: Jeśli na posesji jest kilka budynków zamieszkałych, to mieszkania w tych budynkach mają mieć wspólną bieżącą numerację.

5) Właściciele nowowybudowanych domów lub ich zastępcy obowiązani są **przed oddaniem domu do zamieszkania** przeprowadzić numerację mieszkań (par 4 niniejszego obwieszczenia) oraz wywiesić przed domem tabliczkę względnie latarnię z numerem domu (par. 2 i 3 niniejszego obwieszczenia) **po uprzedniem zgłoszeniu się do Magistratu o nadaniu numeru nowowzniesionej budowli.**

6) Właściciele nieruchomości lub ich zastępcy, winni niewykonania postanowień niniejszego obwieszczenia, ulegną w drodze admin. karze, przewidzianej w art. 25 pkt. 3 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej o ewidencji i kontroli ruchu ludności (Dz. U. R. P. Nr. Nr. 32 poz 309) niezależnie od zastosowania przez władzę w myśl art.43 pkt.5 rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 16 października 1930 r. o meldunkach i księgach ludności (Dz. U. R. P. Nr 84 poz. 653) środków przymusowych, przewidzianych w rozporządzeniu Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 22 marca 1928 r. o postępowaniu przymusowem w administracji (Dz. U. R. P. Nr. 36 poz. 342).

Kierownik
Tymczasowego Zarządu m. Radomia
(—) **Wiktor Pietrusiewicz**

p. o. Naczelnika Wydziału
(—) **Stefan Tyll**

Redaktor Ch. M. Herc

Drukarnia Wyd. „Radomer-Kelcer Leben" Radom Szwarlikowska 28.